

NÉPÜNK

FŐSZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

Telephon: 440

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő

WASSERSTROM SÁNDOR

Felelős szerkesztő

LEITNER ZOLTÁN

ELOFIZETÉSI ÁRAK:

Belöldön: Egész évre hitközségeknek és állatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P 25-15, S. 30-20, Dinár 200-120.

Az örök vándorbot

A világ zsidósága egy borzalmas eseményekkel teli történelemmel gazdagabb. Akik azt hitték, hogy az asszimiláció, meg a befogadó népek fejlettebb kultúrája lehetetlenné teszi, hogy a középkor visszajöjjön, azok súlyosan csalódnak, amikor a Hitler-terror eseményeiről olvassák a híreket. A német zsidóság egy része kezébe vette a félretett vándorbotot és megindult a menekülés a szélrőzsa minden irányába. Mint egykor Spanyolországban. Mint a középkorban számtalanszor Németországban. De hiába minden! A történelem, s főképpen a zsidó történelem, újból és újból megisméltődik. A német zsidóság hiába adott tízezer halottat a világháborúban a „haza” oltárán. A „haza”, az általuk hön szeretett német haza, a terrorlegények szabad vadászterülete lett. Hiába minden! Hiába a történelmi muli, mely ezer évről beszél, melyre a németországi zsidóság bátran hivatkozhat — rövid idő alatt, mióta nemzetiszocialista uralom van — igen gyenge érv. A fegyveres erővel, a bunkóval és vad hajszával szemben, nem sokat használ a józan megfontolás és keservesen elsírt hivatkozás a „jog”-ra. Csak egy jog van érvényben, az örök ököljog, mely szerint az erősebb igaztalanul lesülthet a gyengébbre.

Előkerült a régi vándorbot. Akik ismerik a történelmi fordulatok tragikus ismétlődését, akik tudják, hogy a zsidóság számára a vándorbot nem muzeumbaváló rekvizitum, azok előtt nem meglepetés ez a tragikus fordulat. A német zsidóság azt hitte — és joggal hitte — hogy neki már soha nem kell elővenni ezt a szomorú szerszámot. És most jön a hír, hogy Párisba a Vögézekbe és Ardennekbe, a lengyel területekre, meg Svájcba és az egész világba, százával, ezrével érkeznek zsidó családok. Riadt tekintettel, meghajszoltan, szegényes cókókkal. Ahogy valamikor az orosz pogromok után. A „kultur”-ország, Goethe hazájából, a tökéletes művészetek és ipar világ-hírű centrumaiból, megszegyenítetten, kifosztottan, egy rettenetes esalódás véres tövisével szívükben, rohannak a zsidó tízezrek új életlehetőségek felé. Ma, amikor a begyökerezett talajban is keserves küzdelem folyik a létért, idegen földön, zsidónak új existenciát teremteni gicászi feladat. De ez a szomorú és tragikus zsidó sors. Újra vándorbotot venni a kézbe, elhagyni régi sírokat és a jobb jövő, a nyugodt élet minden reményét, elmenni a bizonytalanságba. Elmenekülni egy „hozából” melynek kultúráját magukba szívták, melyért lelkesedtek, melyért hűséggel életüket áldozták a menekültek hozzátartozói. De nincs kegyelem. A barbárok között nincsen beátság és nincsen emberi szív.

Szörnyetegek vannak csak, ha frakkban is járnak, vagy kampósk resztes egyenruhában dühöngnek a német uccákon. Szörnyű esalódás a világ számára,

hogy egy hatvanmillió német, melynek nyelvét, kultúráját annyira terjesztette a zsidóság szerte a világon, most ezzel fizet. Üldözéssel, existenciák megsemmisítésével, elrabolni pénzt, nyugalmat, boldogságot emberek százazreitől.

Mi, Európa közepén és keletén élő zsidóság, kiknek élete szintén nincsen rózsákra ágyazva, riadt borzadályal nézünk a magas kultúrájú német zsidóság szomorú tragédiájára. Ha ott is, ha ők is, — mit szóljunk mi? Égig meredetten sötétlik előttünk örök végzetünk — a vándorbot.

A német zsidó testvérek kezéremeg, mikor görcsösen szorongatja népi tragédiánk szimbólumát — az örök szomorú vándorbotot, mely mögött sírás, jajveszékelés tölti be a XX. század közepe felé haladó „kultur” emberiséget.

Ha így haladunk, nemsokára 1492-ben leszünk és halálos undorral látjuk mindazt, amit a fehér emberbestia — civilizációnak csufol.

Hátunk mögött 5000 év története és eredménye — a vándorbot!

Megsemmisítik a váradi hitközségi választásokat

Gusti kultuszminiszter és Bradisteanu referens nyilatkozata

A nagyváradi orth. hitközség nagy port vert választási ügye még nem jutott nyugvópontra. Az ügy nem záródott le és a mai vezetőség nem ülhet biztosan helyén, mert hiszen az a sok törvénytelenység, melyet a választáskor elkövettek, nem teszi lehetővé, hogy úgy a zsidó közvélemény, mint a hivatalos hatóságok fátyolt borítsanak a multra.

Különösen a legújabb eseményekről következőkben számolhatunk be.

Néhány hét előtt az a hír érkezett, hogy a kormány megsemmisítette a nagyváradi hitközségi választást és comisia interimarét nevez ki a hitközség élére az új választásokig. Ennek a határozatnak végrehajtását felfüggesztették. A felebbezés ügyében dr. Popovici Péter prefektus és dr. Roxin Teodor, a biharmegyei nemzeti parasztpárt elnökei is informáltak a miniszteriumot. Azóta helek teltek el és döntés mindaddig nem történt. Hír szerint azért, mert az orth. központi iroda, melyhez véleményezés végett áttették az ügyet, mindaddig nem küldte vissza az iratokat.

A nagy érdeklődéssel várt ügyben Gusti kultuszminiszter és Stanca Bradisteanu kisebbségi miniszteri referens azt a meglepő kijelentést tették, hogy a nagyváradi orth.

izr. hitközségi képviselőtestületi választásokat megsemmisítették. Gusti miniszter a választás megsemmisítését következőképp indokolja:

— Az államnak eszeágában sincs beavatkozni a hitközség autonómiájába. Az állam biztosítani akarja a kisebbségi egyének minden politikai szemponttól mentes, teljesen független akaratának megnyilvánulását. Elég rossz, hogy a legutóbbi képviselőtestületi választáson politikai és párt szempontok miatt szabálytalanságok, kilengések, erőszakoskodások akadályozták a szavazókat voksaik beadásában s akaratuk szabad megnyilatkozásában. Ezeket a hibákat kell reparálni, a választás megsemmisítésével. Az a kormány célja, hogy ezeket a kilengéseket, erőszakoskodásokat a jövőben ne engedje megnyilvánulni.

Az ügy elintézése azért késett eddig, — mert az orth. izr. központi iroda nem küldte még vissza a nekik véleményezés céljából elküldött iratokat. De ismét megsürgöttük s mihelyt azok visszaérkeznek, remélem, 8-10 nap múlva közöljük a hitközséggel a választást megsemmisítő döntést s azután a legrövidebb terminus alatt meg lehet tartani a választást, mely remélhetőleg helyreállítja a hitközség annyira kívánatos békéjét.

Bandériummal, zenével, tízezres tömeg jelenlétében zajlott le a munkácsi főrabbi leányának esküvője

Munkács, március 15. Az uccákon tömegek hullámanak, a vendégek vonaton, autón, szekereken érkeznek a városba, de sok kíváncsi, akinek nem telik járműre, gyalogszerrel vágott neki a nagy utnak. Egymásután érkeznek meg a szélrőzsa minden irányából a zsidó hitélet vezetői, a nagyhirű rabbinusok. A város zug és szibong mint a méhkas.

Prága, Bécs, Németország, Hollandia, husz ujságírója, fotoreportere gyűjt anyagot Munkács uccáin és házaikban, szakadatlanul mennek a telefonjelentések és táviratok a világ minden tájára.

A hívek és a főrabbi fisztelői szakadatlanul hozzák az ajándékokat Spirának és leányának. Most tűnik ki, hogy a lakodalomra nem is kellett költeni, mert töménytelen mennyiségű élelmiszert és italt adtak össze a hívek.

Ajándékok özöne

Egy magyarországi utas másfél mázsa pontyot hozott lakodalmi ajándékkul, egy munkácsi pék 500 kalácsot és 15 pulykát küldött.

Az ajándékozott baromfiak légiója kerül a lakodalmas konyhára,

a likörgyárosok snapszot és likört,

Megnyilt! Erdély és Bánát legnagyobb posztógyári lerakat olcsó tavaszi szövet-vására

Férfiöltöny, felöltő, nadrág, nőikabát és costum, kék és fekete anyagok
legdivatosabb, legjobb és legnagyobb választékban

Deutsch Posztóáruház,

Oradea, Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 1. Fekete Sas-palota. — Címre figyelni!!

a vendéglősök, korcsmárosok számtalan üveg bort küldenek, a sörgyár 500 liter sört szállított, a margaringyarak növényzsírral kedveskednek, egy munkácsi malmos öt mázsa lisztet küldött.

A menyasszonyt a hívek valósággal elhalmozzák a legkülönbözőbb nászajándékokkal.

Egy teljes hálósobaberendezést, függönyöket, fehérneműt, asztalnémet, rengeteg kézimunkát, ezüst dísz tárgyat és más ajándékot kapott.

A menyasszonyi ruha

A menyasszonyi esküvői ruhájáról eddig még nem szólt a krónika, mára azonban kipattant a titok:

a menyasszony fején ezüst szállakból szőtt párta volt három sor keleti gyönggyel lefogva, elől a pártáról, hátul, jobbról és balról a vállon földig érő egy méter széles, öt méter hosszú selyemcsipke omlik le. A pártát kétszáz drágakő ékesíti. A menyasszonyi ruha fehér marokniból készült, hozzá fehér selyemharisnya, ezüst cipő és fehér hermelinkabát.

annyi tagadhatatlan, hogy

ez az esküvő a maga szokatlanul ünnepélyes külsőségeivel még a legmerészebb fantázia elképzeléseit is meghaladja

s azok a külföldi újságírók, akik Európa minden részéből idesereglettek, nem tették meg hiába az utat, olyan érdekes látványosságban van részük.

Felvonulás a vőlegény elé!

Már a kora reggeli órákban za, rándokol a város lakossága a közeli és távoli környék egybegyűlt népe a vasútállomás felé.

Nagy esemény készül,

ezen a délelőttön érkezik meg a vőlegény, a krakkói Baruch Rabinovics, aki feleségül veszi Spira Lázár főrabbinak leányát, Frimét.

Mindenki látni akarja a fogadtatást, mindenki látni akarja a vőlegényt, a 19 éves tanult fiatalembert, aki hivatva van arra, hogy a nagy mesterek örökét átvégye és népének, híveinek legfőbb tanácsadója, papja, tudós vezetője legyen.

A perronon helyezkednek el a hivatalos fogadók, ott vannak a zenekarok, amelyek harsány zeneszóval fogják majd fogadni az érkező vendéget,

ott vannak a munkácsi és környékbeli küldöttségek, de ott vannak a sajtószolgálatot teljesítő riporterek,

harminc kiváló újságíró és fotóriporter, a belső és külföldi vezető sajtó ismert nevű munkásai, akik lázas buzgalommal jegyzik fel a megfigyelt eseményeket. Ott állnak a perronon az amatőr fényképészek, lehetnek talán kétszázan is és mindegyik készenlétben tartja kodakját, hogy el ne mulassza a várható események egyetlen érdekes mozzanatát sem. Teljes készenlétben áll a Fox-váltó operatőre, hogy

elkészítse a Fox-Journal számára azt az érdekes heti hiradót, amely a világ minden nagy mozijában bemutatásra kerül majd és Mun-

kács városát világszerte híressé teszi.

Munkában a fényképészek

Kilenc órát mulat a peron órája, amikor egyszerre csend támad a nyüzsgő tömegben, az emberek tisztelettel szorítanak helyet a most érkezetteknek.

Spira főrabbinak, az örömapának vezetésével kivonultak a rabbi-kollégium tagjai a vőlegény ünnepélyes fogadtatására.

Nagyhirű, nagylelkű, komoly férfiak, de most sugároz arcukon az öröm, amelyet a tavaszfényes lakodalmi ünnepségek varázsoltak az arcokra. Minden érdeklődés Spira főrabbi felé fordul, a fotóriporterek és amatőr fényképészek garmadája igyekszik felvételt készíteni, a hívek kétségbeesett erőfeszítéssel akarják a fényképészek offenzívája elől megvédelmezni szerett rabbiukat, szinte

személyi testőrség alakul Spira Lázár körül, eltakarják az arcát, hogy az indiszkrét lencséből kihatoló sugarak el ne érhessek, de minden hiábavaló, hiszen Európának legjobb fotóriporterei vannak itt,

akik kihasználnak minden kedvező alkalmat és a legkisebb rést is, amely olykor-olykor a védők gyűrűjén át támad.

A vőlegény érkezésekor riadó éljenzés hangzik fel. Megnylik a vasúti kocsi s

megjelenik a fiatal, 19 éves vőlegény alakja a vasúti kocsi ajtajában.

Az éljenzés és örömjongás egyre fokozódik. Pápaszemet visel a vőlegény és a pápaszem mögül átható nézésű szemek járnak végig kissé megriadtan az óriási embergyülekezeten. Nyolc lépést kell megtennie Baruch Rabinovicsnak a fogadó asztalig, ennek a nyolc lépésnek a megtétele azonban óriási nehézségekbe ütközik, úgy, hogy csak nyomról-nyomra tud a vőlegény eljutni az asztalig, ahol apósa várja és a szeretet csókjával fogadja.

Diszfelvonulás a városon át

Az üdvözlés megtörténte után a perronon összegyűlt tömeg kitér az állomás előtti térre, ahol egyesül a várakozókkal. Most

megindul a több ezer főnyi menet, amely az egész városon keresztülvonul.

Olyan látvány ez, amire senki sem volti elkészülve. Külföldi újságírók mondják, hogy fejedelemnek, monarchának fogadtatásán láttak ilyen ünnepélyes külsőségeket, ilyen ceremóniákat.

A rabbi teljes díszben vannak és szombati öltözetben van az ünneplő tömeg is. Tarka színek keverődnek csodálatos kaleidoszkópba, a keletnek minden szin pompája virágzik fel most Munkács uccáin. A menet élén az aransujtásos, piros egyenruhás menetvezető halad, akinek kucsmáját nemecs kócsagtoll ékesíti. Utána következik a színes egyenruhába öltözött és zászlót tartó biciklisek nagy csoportja. Majd a 15 tagú lovasbandérium halad s a legények aransujtásos, piros színű huszáregyenruhában vannak, az egyenruhákat a magyar

színház kelléktárából vették kölcsön az ifjak. A bandériumok után a kocsi tömege következik. Az első kocsiiban a külföldi rabbi ülnek, a második kocsiiban Spira Lázár főrabbi és a vőlegény foglal helyet, aki mosolyogva fogadja a tomboló ünneplést. A harmadik kocsiiban a főrabbi felesége ül, perzsabunda van rajta s fejét kék selyemkendő borítja. Mögöttük a kocsi végtelen sora. A járdákon végig ezreknek és ezreknek a sora. A városi színház előtt diadalkapu áll s a diadalkapu körül is vagy ötezer főnyi tömeg tolong. Itt fogadja és üdvözlö a hitközség a vőlegényt. Spira főrabbi beszédet mond a mikrofon előtt, olyan ez a kép, mintha Rembrandtnak valamelyik festményéből vágták volna ki. Aki látta, felejthetetlen élményben részesült.

Megtörténik a polgári és egyházi esküvő

A polgári esküvőt délelőtt tízen órákor tartották meg. Az esketés alatt a vőlegényt és a menyasszonyt spanyolfal választotta el egymástól, hogy a vallási előírások alapján meg ne pillanthatják egymást az egyházi esküvő előtt.

Az egyházi esküvő este 8 órakor, a csodarabbi házában kezdődött meg. A vőlegényt felvezették a sötétkék bársonyból készült és aranyhímzésekkel díszített chüpe alá. Azután a menyasszonyt mentek. Az első áldást Weinberger berlini rabbi mondta. Dolgozott a mikrofon és a felvevőgép.

Az ünnep után a csodarabbi fogadta a sajtó munkatársait. Kijelentette, hogy

a sajtó hatalmasabb, mint a pénz, mert az tönkremegy, elértéktelenedik, de a sajtó mindig fennáll.

Esküvői költségeket, közel 300.000 csehkoronát adományokból fedezték.

A pénzügyminisztérium rendeletileg mentesítette a pészachi pászkát a forgalmi adótól.

Bukarestből jelentik: Madgearu pénzügyminiszter külön rendeletet bocsátott ki az összes pénzügyigazgatóságokhoz a pészachi pászkagyártás adómentesítése ügyében. A rendelet szerint az a pászka, ami a hitközség tulajdonában levő sütődékben készül és amelyet díjtalanul osztanak ki a szegények, kórházak, iskolák és egyéb intézmények között, vagy pedig közvetlenül a hitközség lerakatai által lesz szétosztva: felelmentelik a forgalmi adó alól. Ebben a kedvezményben azonban csak azok a hitközségek részesülnek, amelyek saját sütődékben, vagy saját számlájukra gyártják a pászkát, bérelt sütődékben és pászkájukat a hitközség cége alatt szereplő raktárakban adják el. Azok a pékek, akik koncesszióba kapták a hitközségtől a pászkasütést és ezért bizonyos részesedést fizetnek és a pászkát saját számlájukra árusítják, azok kell, hogy fizessék a forgalmi adót. Beszarabiában, ahol a hitközségek még nincsenek megszervezve, ugyanezt a rendelkezést alkalmazzák a jogi személyiségnek elismert testületekkel szemben, amelyek a hitközségeket helyettesítik.

כשר ארש' Étterem nyílt

Clujon, az Astória szállodával szemben, a Metropol Kávéház melletti helyiségben

Mátyás Ignác vezetése alatt

Esküvőket és más ünnepi rendelvényt, valamint abbonálást házhoz szállítva is vállalok.

Pályázat

A brassói orth. izr. hitközség tagjainak kóser hussal való ellátására, mely cca 3000 kg. havonta, két mézarszéki jog bérbeadására árlejtést hirdetünk. Árjábanlatok április 10-ig a hitközség irodájába, Strada Castelului 64. alá nyújtandók be. Ugyanígy lehet a legközelebbi feltételeket is meg tudni. Szalámi és füstöltáru készítőik előnyben.

Brasov, 1933 március hó 16-án.

Az előljáróság.

Legujabb!

1933 tavaszi „CARMEN”

Legujabb!

cipőmodellek megérkeztek

Női, férfi, gyermekcipők, szenzációs árak, nagy választékban!

Kizárólagos egyedárusítás:

NIMBERGER ERNŐ

Telefon 13.

CLUJ, Piața Unirii 28 (Hotel Central)

Vidéki rendeléseket postán utánvétellel eszközölünk

Telefon 13.

Zsidó szellemi áramlatok Erdélyben

Irtá: Dr. STERN MÓR.

Ha számot vetünk az erdélyi zsidóság legujabb történetével, amely a román imperium beköszöntésével kezdődött, két jelentősebb szellemi áramlattal találkozunk: az egyik a zsidó nemzeti gondolat térhódítása, a másik a chaszidizmus előretörése az ortodox zsidó tömegek vezetésében. Ugyanakkor, midőn az új imperium első éveiben a zsidó nemzeti mozgalom hatalmas zsidó tömegeket hódít meg és szinte egy csapással megváltóztatja az erdélyi zsidóság addigi szemléletét népi hovatartozandósága kérdésében, a budapesti központi ortodox irodától elszakadt erdélyi hitű zsidó tömegek irányítását olyan szellemi vezetők veszik kezükbe, akik a Trennungsorthodoxia legélesebb irányát képviselik és nemcsak a zsidó nemzeti mozgalommal állanak szöges ellentétben, de utat törnek a chaszidikus orientációnak is; miáltal az askenázi és chaszid irányok közti hagyományos egyensúlyt is felborítással fenyegetik.

A 220.000 lelket számláló erdélyi zsidóság nagyobb része az ortodoxiához tartozik. Kitűnik ez azon statisztikai adatból is, amely szerint, míg az erdélyi kongresszusi szervezeti 25 kongresszusi, 10 statusquo és 1 szefárd hitközséget tart számon, az ortodox hitközségek száma kerek százra tehető és kétségtelen, hogy a máramarosszigeti, szatmári, nagyváradi és kolozsvári nagy ortodox hitközségek egymagukban

is az erdélyi zsidóság nagy egységeit jelentik

A fent jelzett két szellemi áramlat összeütközése tragikusnak mondható, mert míg egyrészt a zsidó nemzeti mozgalom nem jelenthetett veszélyt az ortodoxiára nézve, sőt szükségkép odavezetett volna, hogy erdélyi viszonylatban a vallásos irányzat jutott volna vezető szóhoz, másrészt a hitű tömegek energiái nem folytak volna el hitközségi beháboruk csatornáin, hanem a zsidóság szükséges regenerálódásának céljait szolgálhatták volna.

E szemszögből vizsgálva a tényeket következő helyzetkép adódik:

A zsidó nemzeti mozgalom, amely az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség alkotmányos keretében oly pretenzióval bontott zászlót annak idején, hogy csaknem maradék nélkül egységbe fogja össze az erdélyi zsidóság sokféle rétegeit, a fele uton megtorpant és kitűzött céljaiból sok mindent nem tudott megvalósítani, de különösen arról kellett lemondania, hogy az erdélyi zsidóság főképviseletének tekintessék. E visszás helyzet folyamánya volt az, hogy a szövetség által inaugurált héber iskolarendszer is hosszú évek heroikus küzdelme után csaknem nyomtalanul elenyészett. Ugyanily okok következménye, hogy a nemzeti mozgalom keretében jelentkező ifjúsági alakulatok többnyire kérészetlenek: néha amerikai

tempóban felfejlődnek, máskor szinte nyomuk vész.

A Mizrach, amely arra lett volna hivatva, hogy a vallásos tömegeket megnyerje, csaknem nyomtalanul eltűnt a cselekvés színpadáról, mert vezetőit felőrölték az erdélyi ortodoxia csaknem egyetlen életnyilvánulását tevő hitközségi küldelmek. Így a Mizrachit ma Erdélyben csak az ifjú mizrachisták feltörekvő mozgalma képviseli, akik ma lendülettel igyekeznek ideáljait megvalósítani.

Nem lehet állítani, hogy az erdélyi zsidó nemzeti mozgalom nem hagyott volna maradandó nyomokat a zsidó közéletben, sőt kétségtelenül átalakította csaknem az egész erdélyi zsidóság mentalitását, amelyet hozzáférhetővé tett az összzsidóságot érdeklő átfogó eszmék számára. Az országépítő alapok rendszeres működése, a nacionalista zsidó körök bevonása a KH rendszeres támogatásába, zsidó nők programszerű közmunkája a Wizo keretében, a zsidó ifjuság egy részének előkészítése Palesztina munkára, a zsidó ifjuság megvédése szélsőséges áramlatok hatásától, letagadhatatlan eredményei a nemzeti irányumunkának. Sőt ugyane munka következménye oly zsidó közszellem kialakulása is, amely még belpolitikai elgondolásoknál is tömöríteni képes a zsidó erőket.

Az erdélyi orthodoxia új orientációját, mint említettük, a chaszidizmus propagálása jellemzi. Ez szükségkép maga után vonta az összeütközést az erdélyi zsidóság más csoportjaival, akik az askenázi irányzat hagyományai szerint nevelődtek és nem

Egy rendkívüli spanyol marannus sors.

Egy spanyol tábornok érdekes útja a hadseregtől – a marokkói főrabbitságig

A portugáliai marannusok zsidó hitre való visszatéréséről már többször megemlékezett lapunk. Az egész világ zsidóságának érdeklődése és szimpátiája kíséri portugáliai testvéreinknek visszatérését arra az igaz utra, ahonnan őseiket a véres XV. század zsidóüldözései letérni kényszerítették. A portugál marannusok visszatérési mozgalma azonban, mint látszik, nem állott meg Portugália határain, hanem — ami egyébként igen természetes — kiterjed Spanyolországra is. A spanyolországi zsidószármazásu, előkelő keresztényhitű marannusok csodálatos lelkiútjáról regél Gabriello Habales spanyol tábornok esete, amelyről az amerikai nagy jiddis napilapok legfrissebb száma számolnak be.

Gabriello Habales a spanyol hadsereg egyik legkitűnőbb képzet és legnagyobb karrieri befutott tisztjei közé tartozott. A rendkívül előkelő családból származó tiszt, (akinek családja a római pápai udvarig vezetett el és számos püspök és kardinális őst tudott felmutatni) a marokkói spanyol haderők parancsnoka volt. Állomáshelyein annyira kitüntette magát a szinte állandó marokkói harcokban, hogy Gabriello Habales harmincöt éves korában már tábornok volt.

Hosszu évekig élt a fiatal tábornok Marokkóban s amennyire a bennszülöttek

ellenszenve megengedte ezt neki, a hódító spanyol hadsereg fejének, barátságos közlekedést tartott fenn a marokkóiakkal. Közöttük a zsidókkal is. És ez a közeledés döntötte el aztán végzetesen a fiatal tábornok sorsát.

Saját elbeszélése szerint, egy napon, szinte titokzatos körülmények között kereste fel őt s állásán egy marokkói öreg. Az öreg vizsgálódva és titokzatosan közeledett a tábornokhoz és azt mondta, hogy fontos közlendői vannak számára. Mielőtt azonban beszélni kezdett volna, hirtelen a következő meglepő kérdéssel fordult Habaleshez:

— A tábornok ur ugyebár zsidó?

A tábornok mosolygott:

— Ezt te valószínűleg onnan gondold, hogy szívesen időzöm a zsidó negyedben és figyelem szokásaikat! Mindennek dacára nem vagyok zsidó. Sőt őseim igen előkelő spanyol nemesek, több kardinális és püspök, államférfi és katona ősem volt.

— Igen... ezt gondoltam... — felelte a marokkói öreg zsidó. — De mégis... azt képzeltem, hogy a tábornok ur... talán zsidó származásu?...

— Nem, nem... — ismételte határozottan a tábornok... Ha érdeklődöm irántatok, az csupán kíváncsiság részemről... Nem folyik zsidó vér az ereimben... De ez mindegy... Mit akartál mondani?

Ha így áll a dolog, ... akkor semmit... — volt az öreg meglepő válasza. És hiába kapacitálta őt Habales, hiába kérte, hiába követelte, nem mondott többet s ha-

marosan alázasan elbucszott és ott hagyta az elámult katonát...

A meglepő látogatás hatása azonban nem múlt el nyomtalanul a katona lelkében. Mint ő mondotta, nagyon sokat kellett gondolkoznia felette. Nyugtalanította a titokzatos öreg titokzatos látogatása és állandóan arra kellett gondolnia, hogy miért firtalta annyira zsidó származását? Aztán egyszerre csak felvillant egyában a gondolat: nincs-e igaza a furcsa öregnek? Nem folyik-e valóban zsidó ősk vére az ő ereiben? Ettől a gondolattól nem tudott szabadulni.

Időközben visszahívták őt Madridba. Eredményes szolgálatai jutalmaképpen Alfonso spanyol király a legmagasabb katonai kitüntetést és a tábornoki rangot adományozta neki.

Spanyolország úgy ünnepelte, mint a legnagyobb hősök egyikét. Azonban Gabriello Habales, szinte rögeszmeszerűen kezdte egyre jobban és jobban fojalkoztatni származásának kérdése. Egy alkalommal apjával is beszélt erről a kérdéstről. Az öreg spanyol nemes felháborodott fia kérdésén.

— Hova gondolsz, fiám, hogy jut ilyesmi eszedbe?... — kérdezte megdöbbenve. — Jól tudod, hogy családunk ősi spanyol nemes család, hogy anyai ágon a királyi udvarral is távoli rokonságot tartunk... Családunk története kizár minden kétséget...

De Habales mégsem nyugodott. Végigkutatatta családfáját, öreg poros okmányok között, turkált hosszú hónapokat töltött le-

voltak hajlandók lemondani a nyugati kultúra eredményeiről. A Mizrahi szárnybontogatásával szintén együtt járt az ellentétes táborok összecsapása a hitközségi élet küzdőterén. A mizrachista szárnyak mindenütt imponáló erővel hódították meg a hitközségi munkalehetőségeket és új lendületet vittek a kehilák vérkeringésébe, de a sok hitközségi munka felőrölte őket és a nemzeti mozgalom számára inaktíválódtak. Végeredményben a nacionalista és ellenzéke helyét a hitközségi életben az öntudatra ébresztett askenázi és ellenük forduló pro-chasid küzdőcsoportok foglalták el és most ezek folytatják a küzdelmet az érvényesülésért.

Az új impérium alatt érkezett el Erdélybe az 1843-ban az északamerikai Unióban alapított Bnei-Brith zsidó filantropikus rend is. A legkülönbözőbb felfogású és meggyőződésű zsidóknak egy zsidó etikai program alapján való összefogását célzó nagymultu zsidó egyesület itt is humanitárius és filantrop célokat követ és egyelőre főleg ama zsidó körök érdeklődését tudta felkelteni, akik az asszimiláció erősebb sodrába jutottak. E téren a Bnei-Brithnek érdemei felbecsülhetetlenek, hisz részben a zsidóság oly rétegét téríti vissza a zsidósághoz, akiket már az asszimilációba való teljes elmerülés veszélye fenyegetett.

Miután a hitközségi formációkban megszervezett zsidóságot eddig nem sikerült a nemzeti mozgalom platformján egyesíteni, mégis a zsidóságot mint népkisebbséget megillető jogok kiharcolására és megvédésére egy megfelelő instrumentumot kellett alakítani, szükségkép elérkezett a romániai zsidóság és így az erdélyi is oly momentumhoz, hogy egy Országos Zsidópárt alakíttassék. E párt megjelenése a fórumon tanulságos vitákat váltott ki intra et extra muros, amelyekből kiderült, hogy a zsidó népkisebbségi jogok gyakorlati érvényesítését sokféle ellentétes érdek igyekszik elgáncsolni. Nélkülözhetetlenül szükséges, hogy a Zsidó Párt ad hoc választási alakulatból egy megfelelő gazdasági programot nyújtó eleven szervezettel kiépíttessék, amihez az is kell, hogy ne csak egyéni ambíciók ugródeszkája legyen, hanem a zsidóság legértékesebb és legalkalmasabb vezetőinek a vállalkozás elvei szerint és a közbizalom ítélete alapján való előtérbe helyezésével oldja meg a személyi kérdéseket.

véltárakban, felkutatott minden okmányt, melytől feleletet várhatott volna s kitarító kutatását végre eredmény koronázta. A madridi királyi könyvtár levéltárában rábukant egy 1493-ból származó okmányra, mely a Katholikusz Izabella királyné által autodafén elégetett zsidó martírok névsorát tartalmazta.

Ebben a névsorban megtalálta Habeles több őst s megvolt említve az is, hogy a „Habales zsidó család egy tagja megmenekült az autodafétól, mert fogságában felvette a szent keresztiséget.”

Ezek után nem kételkedett többé Habales származásában. Hátramaradt azonban számára a kérdés, hogy miképpen intézte el lelkében ezt a konfliktust.

A spanyol tábornok a legbecsületesebb utat választotta, miután kétséget kizáróan meggyőződött róla, hogy lényegében zsidó, arra törekedett, hogy formailag is zsidóvá legyen.

Ezek után még gyakrabban felkereste a spanyol zsidó gettókat, a templomokat, igyekezett zsidó tartalmu olvasmányokra szert tenni, sőt kezdett héberül is tanulni.

Néhány év után annyira megerősödött benne a zsidóság iránti hajlam és lelkében is annyira zsidónak érezte már magát, hogy felkereste a madridi szefárd zsinagóga fő-rabbiját és kérte őt, hogy vegye fel a zsidó vallás kötelekébe.

A főrabbi, aki ismerte Habales előkelő nevét és pozícióját, a vallás parancsain túl is le akarta őt beszélni arról, hogy a zsidó vallás kötelekébe lépjen. Vázolta előtte az

Földet kapott a légionista...

1917.

A nagy Anglia ünnepélyes nyilatkozatot tesz. Hiressé vált deklarációjában kijelenti, hogy elő fogja segíteni egy Zsidó Nemzeti Olthon megteremtését Palesztinában.

Félelmetesen lelkes napok. Jabotinsky újból engedélyt kér a Zsidó Légio felállítására. Az angol kormány beleegyezik.

Londonban, Párisban és Newyorkban szervezkedik a zsidó hadsereg, első ízben kétezer év óta...

Alig vannak néhány ezren. De lelkesedésük határt nem ismerő. Önfeláldozásuk és az Áronsohnok segítségé csodákat művel. Rövid idő és a Zsidó Légio bevonul kék-fehér zászlókkal Jeruzsálembe.

Bevonul a zsidó légio kék-fehér zászlókkal Jeruzsálembe kétezer év óta először...

Ott harcolt a csatamezőn József Benjámin is a többi névtelen hősszel. Mint fiatal oroszán küzdött Benjámin az ellenéggel.

1918.

A nagy háborúnak vége. A hadseregek leszerelnek. Minden ország gondoskodni kezdett hőseiről. Földet a hőseknek, volt a jelszó.

Csak Erez Jisraelben honolt a nagy csendesség. Senki sem törődött a Zsidó Légio hőseivel.

A nagy Angliának már nem volt szüksége a zsidó légiora. És a feloszlott zsidó hadsereg hősei szerle széledtek a nagy világban. Elszéledtek, mert senki sem törődött velük...

Nem törődött velük a cionista szervezet, de nem csinált gondot magának a nagy Anglia sem miattuk...

Pedig Anglia adhatott volna földet. De

a harctéren angol érdekekért is küzdő zsidó katonáknak nem jár föld.

Nem jár a zsidóknak, mert kell a föld a Beisani araboknak...

József Benjámin kevés társával itt maradt Erez Jisraelben. Akart és bizakodott.

Akarta földet a légionistáknak, akik vért ontottak Erez Jisrael már oly sok zsidó vérel áztatott földjéért.

Bizott, hogy lesz föld...

1933.

A sok álomból kezdett egy kevés megvalósulni. Wadi Chaweretnél föld jutott a zsidó hőseknek. Benjámin nem csak a harctéren tudott küzdeni. Békében is kivívta az igazát. Földet kaptak a légionisták.

Megkezdődhetett a békés munka a zsidó földeken.

Zsidó frontharcosok az eke szarvánál...

Am a sors könyvében Benjáminnak más rendeltetett.

Beduinok, Edom és Moab csürhe leszármazottai megszállták a földeket. Azt a földet, melyért a Zsidó Légio vért ontott.

Azt a földet, melyet a zsidók jól megfizettek pénzért.

Benjámin védeni akarta a földet, a légionisták földet.

És a zsidó föld védelmében hősi halált halt József Benjámin tizenöt évvel a Zsidó Légio leszereltetése után.

Hősi halált halt és ott temették el a vérével megszentelt rögökön.

Földet kapott József Benjámin a leszerelt zsidó légionárius 15 év után az angol kormány jóvoltából.

Földet kapott Benjámin, négy ölet...

Földet kapott a hős zsidó légionárius 15 év után Erez Jisraelben...

Telaviv. Jochanan Zahawy.

NEW-YORK SZÁLLODA KÁVÉHÁZ ÉS BÁR

Központi fűtés

Utazóknak árkedvezmény

MAROSVÁSÁRHELY

legelegánsabb helyisége!

utat, amely idáig elvezetné a társadalom és karrier csúcspontjáról az üdözött zsidóság kötelekébe. A tábornok azonban olyan szilárd elhatározást, olyan hősi és elszánt zsidó lelket mutatott, hogy a főrabbi végre is nem ellenkezett, beleegyezett az áttérésbe, de meghagyta a tábornoknak, hogy három hónap alatt tanulja meg a zsidó törvényeket.

Habalesnek ez nem esett nehezére. A zsidó törvényeket már amugy is saját szorgalmából tanulmányozta s ezt a tanulmányt most Rabbi Chajim Alfandrival, a híres kabbalistával módszeresen folytatta tovább. Tanulmányaiiban olyan óriás lépésekkel haladt tovább, hogy három év alatt nemcsak a Tórárt, de a talmudot is és a négy Sulchan Aruchot teljesen áttanulmányozta, sőt rabbinusi hafarát is nyert.

Az előkelő spanyol társaságban persze óriási feltűnést kelteit Habales különös utja a zsidósághoz. Családja kétségbeesett erőfeszítéseket tett, hogy legalább a spanyol hadsereg kötelekében megmaradjon. Alfonz király maga interveniált ebben az ügyben s igyekezett a fiatal katonatiszt hazafias érzelmeire, katonai kötelességérzetére és ragyogó karrierjére hivatkozva, Habalest a hadsereg kötelekében megtartani.

Habales azonban hajthatatlan maradt. Kilépett a hadseregből és tábornoki uniformisát felcserélte a szefárd zsidó papok bő fekete selyem köpenyével és a fezzel.

Az előkelő spanyol zsidó családok persze nagy lelkesedéssel fogadták a különös és érdekes prozelitát. A leggazdagabb

spanyol zsidó családok egyike, Bauer, a madridi autókirály (a párisi Rothschild báró sógora) szerette volna, ha Habeles feleségül veszi legidősebb leányát. Habeles azonban azért nem vette nőül a gazdag asszimiláns zsidóleányt, mert az nem tudott héberül.

Helyette mult év folyamán egy tangeri, szegény, de nagyműveltségű zsidó leányt vett feleségül.

Fiatal feleségével együtt Habales mult év folyamán Palesztinába zarándokolt s onnan hitében megerősödvé tért vissza. De nem ment vissza Spanyolországba, hanem Marokkóban telepedett le. Ott irta érdekesnél érdekesebb cikkeit De Barras Basta kapitány, a portugál marannusok vezérének lapjába, a „Lapid“-ba, majd Hillel Hazakén, „A spanyol marannusok élete“, „A spanyol marannusok új mozgalmái“, „Szabad zsidó új élete“ című érdekes és mély hittel megírt műveit.

Jelenleg Habales Marokkóban él, hol nagy propagandát fejt ki a keresztény missziók lélekfogdosása ellen. Most azon fáradozik, hogy a visszatért spanyol és portugál marannusok áldozatkészségéből felépítsen egy fogadalmi templomot Jafra mellett.

Egyébként Habales, az egykori spanyol tábornok, régi zsidó ősök elzsidóllanodott, nemesi spanyol leszármazottja, Nizim Amoradzsinnak, a volt marokkói chachamnak, (főrabbinak) tavaly bekövetkezett halála következtében, jelenleg a marokkói zsidók chachamja és saját bevallása szerint a világ legboldogabb emberének érzi magát.

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Adar 26. március 24

Szombat: Adar 27. március 25. פֶּרַשַׁת הַחֹדֶשׁ

Heti szidra: ויקהל פְּקוּדֵי

Heti háftóra: כה אמר ה'

Roschodes bentsch. מברכין הַחֹדֶשׁ

Szombat kezdete:

Gyűlés bezárás 6.25

gyertyagyújtás 6.35

Istentisztelet kezdete 6.40

Szombat befejezése 7.35

Roschodes: יום קדש, március 28-án.

FELHÍVJUK ELŐFIZETŐINKET, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjukban felkeresni, hogy hátralékos előfizetési díjaikat számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

Ujból gyilkoltak az arabok

Véres zavargások Wadi Chawereth földjén. — A meggyilkolt József Benjámín a zsidó légió legkitűnőbb katonája volt.

— Palesztinai tudósítónktól —

Telaviv. Az az anarchia és szabadság, mely a beduinok és felachok között a zsidó földekkel kapcsolatban uralkodik, újból szomorú és felháborító eseményeknek volt okozója. Az érvényben levő ottomán törvények szerint bármilyen arab jöhet és egy zsidók által megvásárolt és kifizetett földre letelepedhet azzal, hogy a föld az övé. Sok hercehurca után a zsidó vevők több ízben újabb végkielégítést adnak az araboknak a föld elhagyására.

Ezen okok miatt folyik már hosszabb idő óta pereskedés a KKL által araboktól megvásárolt Wadi Chawereth földjének ügyében. Már nem egy összetűzés volt e földeken zsidó telepesek és arab beduin hordák között.

Az elmúlt héten azután véres harcok törtek ki, melyeknek egy zsidó áldozata van. Wadi Chawereth déli részén fekszik Sara Lévi tulajdonában egy földterület, melyet beduinok szálltak meg. Hosszas tárgyalások után a bíróság ítélete szerint a beduinok el kellett hagyniuk a földet. Mikor a rendőrség megjelent az ítéletet végrehajtani, a földeteken tartózkodó 19 beduinhoz újabb csoportok csatlakoztak és egész rövid idő alatt bekerítették dróttal a földet. Az ottomán törvények szerint e miatt újabb tárgyalásra volt szükség ahhoz, hogy a beduinokat leszállítsák a földekről.

Az újabb ítéletet a tul-keremi rendőrségtől Abud rendőrtiszt szállt ki a helyszínen tíz rendőr és az ügyvéd kíséretében végrehajtani. A rendőrség megjelenésekor az arabok szétszéledtek a közeli földekre. Egy nagyobb csoport a közeli zsidó légionáriusok földjére vonult. Tizenöt év után most jutnak csak hozzá a zsidó légió egyes tagjai, hogy letelepítsék őket. Most sem a kormány, hanem a nemzeti alapok segítségével.

A földeken tartózkodott József Benjámín Kaukázusra való volt zsidó légionista, ki a letelepedő légionáriusok telepének intézője és őre. Két társával együtt az arabok elé indult, hogy megakadályozza őket abban, hogy a földeiken sátrakat verjenek. Az arabok megtámadták a három zsidó légionáriust és József Benjámín sulyosan megsebesítették. Benjámín még aznap este borzalmas kínok között meghalt. A másik két légionárius szintén megsebesült, de sérüléseik nem életveszélyesek.

A „Doár Hájom” a következőket jelenti: Szerda reggel rendőrök érkeztek Tul Keremből Wadi Chawerethbe, hogy Sara Lévi tulajdonát képező földről, mely Natanja zsidó falu és Wadi Chawereth között terül el, az egy hónappal előbb ott meglepedelt arabokat eltávolítsa. A kolónia vezetője figyelmeztette az arab rendőrtisztet, hogy összefűzések lesznek, ha ott hagyják az arabokat a közelben. Ugyanakkor a tiszthez lépett egy beduin, ki megkérdezte a tisztet, hogy mit akarnak tőlük: „Menjetek másfelé, hát nincs itt elég üres föld. Mirevaló a sok beszéd.” — Volt az arab rendőrtiszt felelete. Erre az arabok megkezdték a sátraik felállítását a légionáriusok földjén. Az éppen Natanjában tartózkodó József Benjámín az ujonnan létesítendő kolónia őre azonnal a helyszínrre sietett két másik társával együtt. Az arabok hirtelen körülvették Benjámín és leütötték. Jakob Buchschuster natanjai kolonista azonnal az alig száz lépésnyire levő rendőrhöz sietett segítségért. De a tiszta arabokból álló rendőrcsapat nem volt hajlandó mozdulni sem. Sőt hagyták elszaladni a támadókat. Hosszas unszolásra volt csak elérhető, hogy egy beduin elfogtak. Benjámín azonnal Natanjába szállították, hol három órára reá behalt sérüléseibe. Megjegyezni való, hogy a rendőrök viselkedése az egész idő alatt felháborító volt. A rendőrtiszt csak akkor egyezett bele két rendőr hátrahagyásába, mikor már látta, hogy a helyzet kezd veszélyessé válni.

Benjámín halála után jelentették az esetet a tul-keremi rendőrségen, ahonnan még az éj folyamán kiutazott Mochi Dáján Al Aszli arab rendőrtiszt rendőrök kíséretében és elfogták a többi támadókat is.

A tragikus eset mélyen felháborította az egész jisivot. Kora reggeltől kezdve megkezdődött a népvándorlás az egész országból. Egymásután érkeztek az autók Wadi Chawerethbe és hozták az országban élő leszerelt légionáriusokat, zsidó közületek vezetőit és a kolóniák kiküldöttjeit.

Benjámín temetése.
Délután az állami orvos vizsgálatát után temették el Benjámín a légionáriusok földjén egy magas dombon, szemben az első felépült légionista középülettel.

Elsőnek **Mordecháj Rubinstein** beszélt elkerekedett szavakkal, Ostorozta a kormányt és a nemzeti intézményeket, hogy 14 év után sincsenek még letelepítve a volt Zsidó Légió tagjai.

Ramaz a Hisztadrut nevében beszélt. „Igazságossága és lelkesedése méltóvá teszi őt arra, hogy Erez Jisrael többi nagy és szent mártírjai közé sorozhassuk Benjámínit. Erős bevándorlás fog nyugalmat adni az országnak és helyreállítani a közbiztonságot.”

Ben Ária beszédében követelte, hogy emeljék fel a letelepítendő légionáriusok számát és akkor meg lesz a közbiztonság.

Abrahám Spira beszédében azon reményét fejezte ki, hogy ez az utolsó vér, mely e földön hull.

El Molé Rachimim és Benjámín át lett adva az anyaföldnek.

Benjámín kaukázusi születésű, ki a háboru alkalmával az Egyesült Államokból való csoporttal jött az országba a Zsidó Légió zászlója alatt. Azon kevesek közé tartozott, ki a légió feloszlása után ilmaradt az országban és megmaradt a földművelés mellett. Ő volt az, ki állandóan szorgalmazta a légionáriusok letelepítését. Ő vitta ki a Keren Kejjemittel való tárgyalásaival, hogy végre földet kaptak Wadi Chawerethnél. Az első négyhez tartozott, akik a földön letelepedtek. Tragikus halála kettétörte életét és elszórtotta a légionáriusok legnagyobb szószólóját a földről.

Fehér fogakat

csakis

PEBECO

fogpaszta

biztosít.

— Kell-e a rabbinak a reabilitált titokról vallani? Lengyelország Wolkowisk nevé városában az ottani hitközségi rabbinál jelentkezett egy nyerskereskedő és elmondotta, hogy egy köteg nyersbort vásárolt és azután jó haszonnal tovább is adta, utána meg tudta, hogy egy mézárósnál ugyanilyen mennyiségű nyersbort elloptak és így nem tudja, mit csináljon most. A rabbi úgy döntött, hogy tulajdonképpen vissza kellene adni a bort a tulajdonosának, de mivel ő már az árul továbbadta, tehát az ellenértéket kell visszatéríteni. Az illető ennek megfelelőleg le is telt a rabbinál 150 zloty és a rabbi értesítette az illető károsultat, hogy a lopott holmiért felveheti a pénzt. A mézárós erre értesítette a rendőrséget, előbb elment ugyan és fölvette az összeget, utána azonban a rendőrség embere jött és követelte, hogy a rabbi árulja el az illetőnek a nevet. A rabbi arra hivatkozott, hogy az illető mint lekipásztornának vallotta be a dolgot, így tehát nem mondhatja el a nevet és különben is saját hibáján kívüli jogtalanságot a kártérítéssel jóvá tette. A rendőrség azonban azzal érvelt, hogy csak a katolikus papnak van joga a tanulás megtagadására, nem pedig a rabbinak, mert a zsidó vallás nem ismer gyónást, ezért át is tette a dolgot a bírósághoz. Az alsóbíróság felmentette ugyan a rabbit a bűnpártolás vádjára alól, de a rendőrség ellen való föllépéséért elítélték 140 zloty pénzbüntetésre s perköltségekre. A dolog felebbezés folytán a felsőbb bíróságot foglalkoztatta, ahol dr. Eifros nevé védőügyvéd felolvasta a következő vallástörvényi rendelkezést a „Cháje Ódom”-ból: „Ha valaki megtudja, hogy megkárosította pénzügyileg embertársát, menjen el az illetékes rabbihoz, vallja be neki az egész ügyet és kérjen tőle tanácsot, miképpen teheti jóvá a kárt és a vételt”. Az ügyvéd ezzel bizonyítani akarta, hogy a rabbiakra így szoktak gyónásszerű titkok bízni. A második bíróság ezek alapján megsemmisítette az első bíróság ítéletét és teljesen felmentette Kosowski rabbit. Megjegyzendő, hogy a multkor ezt megelőzőleg a bíróságot a rabbi figyelmeztetést kapott, hogy folyamodhat amnesztiáért, és ezt előreláthatólag el is nyeri. Ő azonban visszautasította ezt a leghatározottabban elvi okokból és apceden smegalkotása céljából.

Kérjük mindenütt az „ALBA-IULIA” antiszeptikus pipere szappant
Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű „URSUS” szappant
Gyártja: Breckner János r.-t. Alba-Iulia

FERRUM
VASÜZLET
átköltözött
február elsején a KUGLER & ANDRÉNYI-palotába,
Oradea, Piața Mihai Viteazul 4/a
Átköltözés folytán visszamaradt áruinkat olcsón kiárusítjuk.
„FERRUM”
Vaskereskedelmi R. T.
Telefon: 9-73
Gyári lerakatok!
„Engbbert” autógummi gyári lerakata
Szombaton zárva!

Művész perzsaszőnyegek, szövött gobelinok, külföldi fonalak
Schulhof Emilné
„Orient” Szövőművészeti iskola
Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltelek.

V. GROSZMANN
orth. כשר, vendéglője
BUCUREȘTI
Calea Victoriei 18
II emelet. Szemben a rendőrprefektúrával
3 fogásos menü 40 lei.

Goldmann Bernát
orth. kóser vendéglője
Prága
II. Truhárska 10 II. emelet.
A legnevesebb szlovákiai orth. rabbi hechserével

Alapított 1823

BARCELONA 1929

Legmagasabb kitüntetés:

DISZOKLEVÉL

Brassói posztó- és divatárugyárok

SCHERG VILMOS és Társai RT.

ajánlja mérsékelt árak mellett
elsőrangu gyártmányait

☞ **uri és női divatszövetekben,**

melyek legfinomabb és kifogástalan kivitelük folytán vetekednek minden tekintetben
a külföld legjobb gyártmányaival.

Gyári lerakatok: Brassó, Fő-tér, Kolozsvár, Calea Reg. Ferdinand 24. Temesvár, Str. Alba Iulia

- Rabbi Josef Baumgarten halála. Bécs. — Az elmúlt héten 67 éves korában elhunyt Rabbi Josef Baumgarten, a bécsi Adas Jisroel ismert és népszerű rabbi. Tanításait az egész világ vallásos zsidósága ismerte. 45 éven keresztül állott a bécsi hitközség szolgálatában. Az Agudasz Jisroel mozgalomban élénk és vezető tevékenységet fejtett ki. Halálának híre a bécsi zsidóság körében pillanatok alatt elterjedt és mély részvételt váltott ki. Temetésén a bécsi zsidóság ezrei vettek részt és számos fővárosi, vidéki és külföldi rabbi jelent meg és kísérte utolsó útjára a szentlelki tudós rabbit.

- Tordán is megalakult a WIZO. Salamon Jakabné, a kolozsvári WIZO választmányi tagjának az érdeme, hogy egy új csoporttal gazdagodott az erdélyi WIZO, amely mintegy láncolatlan hálózza be ma már egész Erdélyt. A tordai hölgyek teljes megértéssel és nagy lelkedéssel fogadják a WIZO eszméit és Salamon Jakabné leikes szavakban hívta fel a szép számban megjelent hölgyeket a munkára, majd dr. Kasovitz Endre hatásos beszédében buzdította a hölgyeket Palesztina és a zsidó problémák iránti érdeklődésre. Egy szűkebb körű vezetőséget is választottak: Elnök dr. Stern Izidorné, alelnök dr. Frankel Józsefné, pénztárnok dr. Fischer Mátyásné, titkárnő Geisz D. z. öné, ellenőr Ruttstein Gizella. A megalakulás körül G. ist. Dezsóné különösen sokat fáradozott.

- Zsidó archeologiai lelet. Bukarest. — A közelmúlt napokban egy erdőirtás alkalmával Candesti és Gemenea határában rendkívül érdekes leletre bukkantak az ott dolgozó munkások. Mintegy 20 méter mélységben egy bronzéremet találtak, amelyen Mózes reliéje látható és héber betűkkel ezek a szavak olvashatók: „Mosche.” A bronzérem másik oldalán ugyancsak héber betűkkel a következő bibliai szöveg olvasható: „És ne legyenek idegen isteneid mellettem...” Dr. M. A. Halévi bukaresti zsidó archeologus szerint a bronz lelet igen jelentős történelmi értékkel bír. Pontosán ennek az éremnek mását találta meg több évvel ezelőtt a nemrég elhunyt Borisch Schatz Bulgáriában, amelyet még most is a jeruzsálemi múzeumi múzeumban őriznek Borisch Schatz többi emlékei között. A kutatók szerint az érem a középkorban keletkezhetett, amikor is a kabbala mágikus céljait szolgálhatta. Az érem igen gondos munkával készült. Átmérője 35 mm., míg a relié vastagabb helyein meghaladja a 8 mm. vastagságot is.

- Megválasztották a presovi orth. hitközség új vezetőségét. Néhány hete, hogy megválasztották a presovi orth. hitközség 61 tagú előjáróságát, melynek az alapszabályok értelmében 8 napon belül a saját tagjaiból kellett kiválasztani a hitközség szűkebb vezetőségét. Ez a vezetőségi választás az elmúlt vasárnap ment végbe és a következő, szinte egyhangú eredményeket hozta. Elnök lett dr. Neuwirth Zsigmond ügyvéd, alelnök Krausz Armin vendéglős, a nagyletem előjárói: Stopniczky Mór és Wahrmann Samu, a kistemplom előjárói: Neumann Ilés és Rubin Herman, pénztáros Arje Leó, ellenőr Herbst Márk. Az iskola-zek elnöke Kolber Márk, az építési bizottság elnöke Goitdlener Lajos, a fegyelmi bizottság elnöke Friedmann Simon lett.

- Duschinsky huszti főrabbi tanítványainak egyesülete mint legújabbban jelentik, Pozsonyban tartja meg nagy gyűlését, április 24-én. Részletes program legközelebb publikáltatik (Jelentkezések továbbra is Kaiser Efrájimhoz Bratislava, Ursulini-u. 10.)

- 55 millió szubvenció a szlovénországi fogyasztási szövetkezeteknek. — A betérjiszett állami zárszámadásból kiűnik, hogy a kormány az 55 millió koronát adott ki szubvencióként, különböző szövetkezeteknek, amiből az agrár-szövetkezetek egyedül 23 millió koronát kaptak. Hogy ebből a zsidó szövetkezeteknek egy fillér sem jutott, azt mindenki tudja. Ezzel szemben a zsidók adójából szubvencionált és szanált szövetkezetek majdnem mindenütt lönkretezik a zsidó kereskedelmet és ipart, sőt némelyek szerint a nemzsidó parasztokat is.

- Egy zsidó pilóta hősiessége. Antwerpenből jelentik: Itteni lapok hasábos cikkekben számolnak be Barisevits zsidó pilótaórmerester hősiességéről. Egy katonai repülőgép 4000 méter magasságban összeütközött Barisevits repülőgépével s mindkét gép lezuhant. Mintegy ezerméter magasságban Barisevits a legnagyobb hidegvérrel kinyitotta ejtőernyőjét s így igyekezett megmenteni az életét. Ennek dacára azonban olyan szerencsétlenül ért földet, hogy súlyosan megbesüült. De hidegvére még akkor sem hagyta el. Papírt s tintát kért s még mielőtt elvesztette volna eszméletét, megírta a jegyzőkönyvbe az összeütközés részleteit. A katonai hatóságok parancsban a lelkiismeretesség és bátorság mintaképpül állították oda a zsidó pilótát, aki különben lengyelországi zsidó bevándorlók gyermeke.

A böződujjalui Géhithközségnek Köves Dezső Aradról lapunk utján 100 lelt adományozott, amit a nyomorgó hitközség nevében ezuton is köszönettel nyugtázunk.

- Újra kísért a vérvád Németországban. Drezda. — A „Dresdner Volkszeitung” közli egy névtelen röpcédula tartalmát, amelyet ismeretlen tettesek „Nemzeti Nőszövetség” aláírással postán terjesztenek. A röpcédulában az ismert rituális gyilkosság meséjéről van szó és a szöveg között egy szakállas zsidó fényképe látszik, amint egy vértől csepegtető késsel, amelyen egy mogendóv van, kínoz egy fiatal lánykát. A hatóságok semmit sem tesznek, hogy kézrekerítsék a tetteseket. — Ugyancsak Drezdában néhány nappal a fenti eset után, újabb röpcédulákat küldtek széjjel, amelyek szintén a vérváddal foglalkoznak és konkrét formában azt állítják, hogy az 1932 márciusában meggyilkolt 22 éves Kaspar Marthát Kurt Mayer és Kurt Mórítz végezték ki, vérenek rituális célokra való felhasználása szempontjából. „Ime egy kis izelítő abból a zsidó találmányból, amelyet bolsevizmusnak neveznek” — fejezi be végső következtetéseit a röpcédula aláírt „Nemzeti Nőszövetség” ismeretlen szerzője.

- Adóvégrehajtás Spira munkácsi főrabbinál. Munkácsról jelentik: Pénteken volt két hete, hogy Spira munkácsi főrabbinál délután megjelent néhány adóhivatali hivatalnok és 6 rendőr kíséretében 4 végrehajtó és újból feldúlták Spira főrabbi házát, hatalmas összegűek után kutatva, miket állítólag leánya hozományára a hívők összeadtak. Spira főrabbi hiába tiltakozott s hiába emelt óvást ellene, hogy miért jönnék hozzá, mindig péntek délután, amikor ő a szombat fogadtatására készült, süket fullkrelt állt s csak nagy nehezen sikerült megakadályozni, hogy ki ne ürítse a házát s el ne vigyék összes butorait. A végrehajtásnál valóságos drámai jelenetek játszódtak le. A ház nép kétségbeesetten lördellte a kezét. Spira főrabbi pedig hangos zokogással keseregni kezdett, hogy azért tesz ki vele ezt már ismétellen, mert választások alkalmával mindig a „kormánypárt” mellett agált, sőt átkokat szórt, meg tiltakozott az ellen, akik nem szavaztak a „kormánypárt”ra. Közben óriási tömeg gyűlt egybe a rabbi udvarában s szinte csoda, hogy nem került összevívásra sor. Midőn a végrehajtók s a rendőrök két óras kutatás után 5700 koronás zsákmánnyal tovább álltak, a tömegből hangos „pfuj!” kiáltások törtek fel, Dr. Jadlovzsky pénzügyigazgató kijelentette, hogy nem volt tudomása az egész dolgról!

- Egy magas lengyel állami hivatalnok családotól áttért a zsidó hitre. Krakóból jelentik: Néhány héttel ezelőtt áttért a zsidó hitre egy előkező lengyel hivatalnokcsalád, férj, feleség és két fiugyerek. Az áttérés nagy szenzációt keltett, mert nem egyszerű átkálterésről hanem valamilyen csodálatos átkálterési esetről van szó. Az áttért családfo Mikulás Nierbala, a sosnowitzi vasutigazgató és egy magasrangú hivatalnok, aki valamiképpen meglátta, hogy anyai részről zsidó vér kering ereiben Ettől a pillanattól kezdve, leküzdhetetlen lelkiényszerrel érezte arra, hogy visszatérjen a zsidósághoz. Az atya, szintén egy magasrangú államhivatalnok, hiába fnyegeltte s ígért neki nagy pénzösszeget, hogy elálljon tervétől, nem használt semmi, a fiatal Nierbala nem hagyta magát elintátoítani s miután zsidó körökben meggyőződtek róla hogy az áttérés érdekmentes, lelki szükséglet nála, az elmúlt hetekben családostul együtt felvettek Ábrahám szövetségébe. Az új zsidó, aki igazi gercedek, családjával együtt Erec Jiszraeibe költözik, már meg is kapta a bevándorlási engedélyt s ezidő szerint több híres rabbit látogat meg, hogy áldásukat kikérje új életéhez.

Utazók! vidékiek!
Ugy étkezhet, mint otthon a
BERKOVITSNÉ
orth. kóser vendéglőben, Oradea Zöldfa-u. 19.
Utazóknak 10% kedvezmény

**דיע קעננצייכן
פיר קאמפע-צוואטץ
כשר של פסח**

וינר דער הכשר-שלייטן מיט ווענעל
פערוועהטן דער נאמע פיר א נאקק און
דיע קאמפע-מיעלע-אלס שוטעמארקע.
ביים איינקויף איינער שאַכטל

פסח-קאמפע-צוואטץ

פערלאנגען ווע שטעטט אויסדריקליך:
פראנקקייט דער קאמפע-מיעלע
לויט הכשר זר. ערוועירדען דעס ערען
אבערראינער כאר שפיטץ
אויס ביסטריץ, דען דיע סאבריק שטעהט
אונטער ווינער אבעראויפויכט אונר אונטער
שטענד יגער קאנטראללע פון זר.
ערוועירדען ערוואנגענען טראמפען יודישן
אויפועהרן, זא דאס זעמטליכע ערצייג-
ניסע גארענטירט פער לעסעסליך

כשר

וינר און אהגע בעדענקען גענאקטן ערווערען
קענען.

Szövet különlegességeink elismerően a legjobbak legolcsóbbak!!

Szolid kiszolgálás!

Havas & Grünfeld
posztó és bélésárak
gyári lerakata

ORADEA,
Str. Avram Iancu (Kossuth-utca 8.)

Engross
Endeiall

Takarításra

festék, lack- és kefeárut
valamint a világhírű „Express”
poloskálrtót és „Express”
Magasfényt, mely butorát
ujjá varázsolja; legolcsóbban csak

STERN.S.ENDRE

kefegyáros és festéknagy-
kereskedőnél szeresheti be

ORADEA
Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 10
Telefon 378

Romani hitközség tudós főrabbija és felesége borzalmas bűntény áldozata lett.

Bukarest. A regáli zsidóságot borzalmas bűntény tartja izgalomban, amelynek a Roman város közfizsületben álló, ősz főrabbija, Schächter Mózes esett áldozatul. A főrabbi az Aron-uca 8. szám alatti házában lakott feleségével. Az elmúlt szombaton reggel a szomszédoknak felünt, hogy a rabbi és felesége, akik már a kora reggeli órákban templomba szoktak menni, nem mutatkoznak. Kilenc órakor bekopogtattak az ajtón, de záva találták, belülről pedig senki sem válaszolt a hívásra. Értésítették a rendőrséget és hatósági segédlettel feltörték a rabbi lakásának ajtaját, mire borzalmas látvány tárult eléjük. A hálószoba padlóján hatalmas vértócsában halva feküdtek az ősz rabbi és felesége. Fejszecsapásokkal ölték meg őket. A mindig rendes és tiszta lakásban minden butordarab el volt mozdítva helyéről. A rendőri vizsgálatnak nem volt nehéz megállapítani, hogy rablógylkosság történt. Hatvan ezer lej készpénzt: a rabbi egész vagyonát rabolták el a betörők, akik minden mozgatható érték tárgyat magukkal vitték. A gyilkosság hajnali 3 óra tájban történhetett. A város zsidó lakossága leírhatatlan megdöbbenéssel fogadta a borzalmas hírt. Schächter Mózes nemesebb értelemben vett lelképásztora volt a hitközségnek, amelynek szegényeit erején felül istápolta és segítette.

Eljegyzés. Stern Rózsikát (Ardu) eljegyezte Izsák Béla (Negrestli). — Az eljegyzéshez a negrestli Zeiré Mizrachi ezúton kíván sok szerencsét.

Az izletes ételek elkészítéséhez legajánlatosabb zsidó receptek a „Ceres”. Hónapokig frissen tart. Kósher schel Peszach.

A Nagyváradi Wizo fényesen sikerült estélye. Az elmúlt héten szombaton este fényesen sikerült rendezett a nagyváradi Wizo a Kereskedelmi Csarnokban. Nagy szerepet játszottak a bál előkészítésében: Dr. Markovits Ignác, Epstein Samu, dr. Jeremiás Aranka, dr. Molnár Vilmosné, Citter Jenőné, Hajdu Hugóné, Jachzel Joachimné, dr. Markovits Józsefné, Steier Dávidné, Deutsch Nándorné, Vass Albertné, Blum Zsigmondné, a leányok közül Rózsa Irén, Vass Baba, Berliner Rika, Lerner Mancsi, Sor Irén, Schulhoff Anci, Fekete Erzsike, Katz Sári, Cseló Ila, Weiszberger Böske, Aranyi Nővérek, Izsák Gizl, Zisovits Böske és Moskovits Olga. Az estély királynőjén-k Rózsa Magdát és Schulhoff Ancit választották meg. Udvarhölgyek: Moskovits Rella, Spierer Gizl és Braun Magda. A jelmezversenyt Lampert Sári és Rosenberg Olga nyerték. Az estély a K. K. L. céltaira 25 000 lejt eredményezett. A rendezés nehéz munkáját Blum Zsigmond végezte.

A negrestli Ceire Mizrachi purimestje nagy siker jegyében zajlott le. Három egyfelvonásos szindarabot adtak elő, amelyekben Weinreb Erzsike, Rubinstein Teri, Weisz Sári, Grósz Teri, Weisz Jolán és Izrael Böske, továbbá Diamant Jakab, Izsák Zoltán, Rubinstein Mojsi, Gottesmann Henrik, Lébi Henrik, Izsák Sándor, Izrael Mátyás és Friedmann Móríc arattak nagy sikert. A műsört a szervezet díszelnöke: Diamant Sie konferálta.

Egy pozsonyi jesiva növendéket hívott meg Japán főrabbiának. Megirtuk, hogy néhány héttel ezelőtt Japánból a zsidó hitközség megbízásából Csehszlovákiába érkezett Isikhovo Saydaha, tokiói zsidó hitközségi vezérférfiu, aki Japán részére egy főrabbit keres Csehszlovákiában. — Saydaha meglátogatta a pozsonyi és sűranyi jesivákat és röviddel ezelőtt érkezett újra vissza Prágába, ahol a formalítások elintézése után elhagyta Csehszlovákia területét és táviratilag hívta magával a pozsonyi jesiva egyik kiváló növendékét, Goldblatt Józsefet, a japáni főrabbi szék elfoglalására. Goldblatt József mindössze 28 éves, de rendkívüli széles zsidó ismeretekkel rendelkezik. Goldblatt József, Japán első országos főrabbi-jelöltje, már el is utazott Pozsonyból Hamburgba, ahol találkozik Saydaha Isikhovo-val és innen együttesen indulnak el Japán felé. Japánban ezidő szerint 25.000 zsidó él, Tokióban egyedül 14.000 a zsidó lakosok száma. Értésüleink szerint Goldblatt havi fizetése cc. 100.000 lejt fog kitenni. Pozsonyi zsidó körökben nagy örömmel értesültek Goldblatt József sikeréről és rendkívüli szerencséről.

K. K. L. fa ültetése egy esküvő alkalmából. Fischhof Piroška (Dr. Fischhof Károly érsekújvári orvos leánya) esküvője alkalmából a K. K. L. bizottság itteni vezetői 20 fát ültettek a palesztinai Massaryk-erdőben.

Csernovicban lesz az 1933. évi Makkabia. Csernovicból jelentik: A Makkabi sportvilágszövetség elhatározta, hogy az 1933. évi Makkabiát Csernovic városában fogja megrendezni. A csernovici Makkabi már most lázasan készülődik a zsidó olimpiászra és a város polgármestere kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy kéri fogja a városi tanács hozzájárulását és felhatalmazását, hogy megfelelő szubvencióval járuljon hozzá a Makkabia rendezéséhez. A városi tanács minden valószínűség szerint meg fogja szavazni a szubvenciót, annál is inkább, mert a Makkabia nemcsak sportszempontról, hanem gazdaságilag és erkölcsileg is nagy jelentőséggel bír a városra.

A szlovenszki zsidó pályázóktól elszedik a pénzt és a nemzsidó pályázók kezére játszották a fatermelést. Az elmúlt héten a Rahó melletti Bogdán községben az urbéres község árlejtést tartott 4200 köbm. fenyőrönk eladására. Véletlenül akadt még néhány vállalkozó zsidó, akik megjelentek az árlejtésen s deponáltak a vádium fedezésére egyenként 12.500 koronáról kiállított betétkönyveket. Ebben a pillanatban megjelentek a végrehajtók s lefogalták a betétkönyveket. A végrehajtók azonban ezzel nem elégedtek meg. Mikor a gyászos végű árlejtésről ellávoztak a vevők, a végrehajtók elrekkvirálták az egyik taxit, üldözőbe vették a pórujárú embereket, az országúton keresztbeálltak az autóval és így megadásra készítették az áldozatokat. Bekísérték őket és a náluk talált készpénztől is megszabadították embereinket.

A mesümed választ. A párkányi (Szlovenszki) izr. hitközségben az elmúlt héten izgalmas választási harc volt, amelynek eredményét egy szavazati döntőtte el. A választást az ellenpárt megpeticionálta azon indoklással, hogy egy mesümedet (hitehagyott zsidó) szavaztattak le, aki már régen a róm. kath. valláshoz tartozik. A sors iróniája pedig nagyszerűt produkált, mert a két párt közötti választási harcot a mesümed szavazata döntőtte el. A választást kétségtelenül meg fogják semmisíteni.

A német hivatalos sajtó a zsidóságról. Berlin. Amig Goering, birodalmi belügyminiszter azt a kijelentést tette az elmúlt hetekben, a zsidókérdést illetőleg, hogy a német zsidóságnak a birodalomban semmi bántódása nem lesz, csak végezze békésen a munkáját és járjon az üzletei után, addig a „Völkischer Beobachter”, amely nem kevésbé hivatalos szócso, egyik legutóbbi számában vezércikket közöl „Poloskák” cím alatt. A cikkben szoros vonatkozásban hozza a zsidóságot a poloskákhoz a vérszopás tekintetében és ép olyan parazita néprek nevezzi, mint amilyen parazita a poloska. A hivatalos lap ezután idézi a természetrajz ama részletét, amely felvilágosítást nyújt a poloskairásról. A tankönyv szerint legalkalmasabb a poloskairásra, ha kifüstölik azokat a helyeket, ahol a poloskák tanyáznak. Ilyen módszereket ajánl a „hivatalos” a zsidók kiirtására is. Ki kell füstölni őket politikai és gazdasági állásaikból, mert csak ez az egy módja annak, hogy megszabaduljunk káros belolyásuk alól. — Ugyan-ebben az időben kapjuk Londonból az értesítést, hogy egy Talmud Tóra felavatása alkalmából rendezett banketten Lord Melchet kijelentette, hogy a Talmud Tóra és a Makkabi a zsidóság jövőjének legerősebb biztosítéka. Thomas angol miniszter is szólsára emelkedett és ezekkel a szavakkal kezdte beszédét: „Semmit sem vetek meg annyira, mint az olyan embert, aki születése, vagy hite miatt azt hiszi, hogy meg kell alázkodnia és mentegennie kell magát.” Lady Snowden Palesztina jelentőségéről beszélt és fejtegette, hogy mit jelent az új zsidó országépítés a zsidóság és az emberiség szempontjából. A walesi herceg üdvözlő táviratot küldött a Talmud Tóra bankett elnökségéhez. Az első „kultur” szempont Berlinben nyilatkozott meg, a második Londonban. Mindkettő beszél önmaga kultur-fokáért.

A görög cionisták a zsidó világgongresszus összehívására. Szaloniki. Az elmúlt héten törtötta ülésait a görögországi cionista szövetség IX-ik konferenciája, melynek során határozati javaslatot fogadtak el a zsidó világgongresszus összehívásának kérdésében is. A konferencia reméli, hogy úgy az új, mint az ó világ zsidósága, az összes zsidó szervezetek és intézmények lehetővé fogják tenni, hogy a zsidó világgongresszus már az elkövetkező évben, 1934-ben összejöhessen és megkezdhesse áldásos munkásságát a diaszpóra zsidóságának politikai és gazdasági védelmére.

Ha a „NÉPÜNK”-et olvasod, jusszon eszedbe az előfizetési díj is!

Az angol zsidóság élénk figyelemmel kíséri a német zsidók helyzetét.

Az angol zsidók külügyi bizottsága (Joint Foreign Committee) Leonard Montefiore elnök következő jelentését fogadta el: Az angol zsidók külügyi bizottsága nem avatkozhatik be a német zsidóság belső ügyeibe. De amit tehet és meg fog tenni, a következő: Az angol közvéleményt állandóan informálni fogja arról, mi történik a német zsidókkal? A német zsidóság szörnyű terror alatt áll. A német zsidók helyzetét lehetetlenné akarják tenni, ki akarják őket szorítani minden pozícióból. Ezért élénk figyelemmel résen leszünk!

Községi választások Érsekújváron.

Március 12-én zajlottak le itt is a községi képviselői választások. A zsidó választók összetartozásának eredményeképpen sikerült négy zsidópárti képviselőt behozni a városi tanácsba. Küzdelmes harc volt, mert magában a zsidóságban is különböző árnyalatok igyekeztek az erőket szélforgácsolni. De a pártútló munka nem sikerült. „Ivrim Anachim” — mondja dr. Nemes Albert programbeszédében. E két szót kiáltjuk oda nektek egész működésünk gyanánt; de viselni akarjuk e két szónak minden konzekvenciáját és kötelezettségét. Fáradhatatlan szószólói minden zsidó ügynek, pionirjai az ezer sebtől vérző, lerongyolódott és kenyérgondokkal küzdő zsidóság helyzete megjavításának. Megkettőzi az értékét a zsidópárti képviselőknek az is — tekintve, hogy egyik párt sem kapta meg az abszolút többséget — hogy mindegy mérlegnyelvvé lettek a tanácsnak. Tanácsstagok lettek: dr. Adler Jenő ügyvéd, dr. Drechsler Pál ügyvéd, dr. Nemes Albert ügyvéd és Schwitzer Rezső kereskedő. Jobb kezekbe még kívánva sem tehette volna le az itteni zsidóság sorsát, mert régi kipróbált önzellen harcosai mindannyian a zsidó közügynek.

Purimi gyermekmulatság Érsekújváron.

Nagyszerűen sikerült, gyermek purim karnevált rendezte az itteni Makkabi egyesület. 120 gyermek fejelemzett felvonulása szebbnél-szebb jelmezben. Volt gyermektánc, játék sok mókával és derült hangulattal. Majd a Purimkirályné választásra került a sor, melyet a bájos kis Schwitzer Marika nyert el, aki a legtöbb szavazatot kapta. A jól sikerült mulatság, mely kitűnő anyagi eredménnyel is végződött, az agilis Dr. Reinerné; Roth Böske és a Makkabi vezetőségének érdeme.

A dunaszerdahelyi hitközség pénzügyi összeomlása.

Dunaszerdahely. — Az egykor virágzó dunaszerdahelyi hitközségben az utóbbi időben oly súlyos pénzügyi zavarok keletkeztek, amely most teljesen aláasta a hitközség egész szervezetét. A hitközség nem tudott többé eleget tenni hittelezői követeléseinek és kénytelen volt a bíróság úján fizetésképtelenséget jelenteni. A bíróság már ki is nevezett egy megbízottat, aki kezelésbe vette a hitközség teljes vagyonát. Ez már a második eset, hogy a dunaszerdahelyi hitközség vezetése kivülről, illetéktelen kezekbe került. Mintegy másfél évvel ezelőtt történt, hogy a központi irodával való differenciái miatt egy kormánybiztos neveztek ki a hitközség élére, aki 48.000 korona fizetést kezdte a hitközség kasszájából. Ettől az időtől kezdve rosszabbodott rohamosan a dunaszerdahelyi hitközség anyagi helyzete. A hitközség egy képviselőjének közbenjárása folytán Dérer közoktatásügyi miniszter visszahívta a kormánybiztos, akinek ilyen minőségben való kinevezése teljesen jogtalan és alkotmányellenes volt. Bár a miniszter a visszahívásra való rendelkezést még az elmúlt év októberében tette, az ügyet egész mostanáig kihúzták és mindeddig az állambiztos a hitközséglől a súlyos járandóságait felvette. Dérer közoktatásügyi miniszter erélyes vizsgálatot ígért ez ügyben, hogy megállapítást nyerjen, hogy ki akadályozta meg a rendelet azonnali végrehajtását. — Vizsgálat ide, vizsgálat oda, anyai azonban kétségtelen, hogy a hitközség anyagi helyzetét sem a vizsgálatok, sem pedig Dérer miniszter nem fogja szanálni.

RÖVID HIREK

NEW-YORK. A napokban hunyt el Newyorkban Schif Teréz asszony, az 1920-ban elhunyt Schif H. Jakob kiváló zsidó pénzüember és fillantrop özvegye, aki egyik leszármazottja volt a világhíres „Maharam Schiff” rabbinak. Az elhunyt leánya Félix M. Warburg felesége.

PRÁGA. Dr Dérer Iván kultuszminiszter fogadta a bratislavai ortodox iroda új vezetését. A vezetés a zsidó felekezet szempontjából aggodalmának adott kifejezést a miniszter új iskola-reformtervezete felett s kérte ennek megváltoztatását. Dr Dérer megnyugtatta a küldöttséget s kijelentette, hogy a tervezetet semmiesetre sem kell véglegesnek tekinteni.

KÖNIGSBERG. Ismeretlen tettes bombát dobolt az itteni zsinagóga épületére. A merénységnek „nyomavesztett.”

MONTREAL. A Talmud Tóra iskola tanárai sztrájkba léptek, mert 5 hónapja nem kapták már ki fizetéseiket. A sztrájk következtében 1500 tanuló maradt oktatás nélkül.

SZÓFIA. A zsidó hitközösségek központi szervezete interveniált a kormánynál, hogy az utóbbi időben lábrakapott antiszemita kilengéseket a törvény legnagyobb szigorával akadályozza meg.

BRATISLAVA. A pozsonyi egyetemi könyvtár Betteheim Sámuel intervenciójára elhatározta, hogy közösen zsidó könyvtárral létesít, amelyben az összes szlovénzközi zsidó szerzők műveit össze fogja gyűjteni és mindazon forrásmunkákat, amelyek a szlovénzközi zsidóság történetével foglalkoznak.

HAIFA. Az elmúlt napokban tárgyalta a haifai törvényszék annak a két arabnak bűnpörét, akiket azzal gyanúsítottak, hogy Jakobi és 9 éves kislánya ellen az emlékező halálos merényletet elkövetették. — Edwin S. Sámuel, Sir Herbert Sámuel volt palesztinai kormányzó fiát, a nazarethi kerület komisszárijává nevezték ki.

BOCHUM. Nemzetiszocialisták a bochumi zsinagóga homlokzatára horogkeresztet zászlót tűztek ki. Délután azonban a zászlót saját maguk újra eltávolították.

KÖLN. A kölni zsidó vágóházban az elmúlt héten uniformos nemzetiszocialisták jelentek meg és hivatalos minőségükben kijelentették, hogy a jövőben nem lesz megengedve a rituális vágás. A vágókéseket a nemzetiszocialista terrorlegények letaglalják és magukkal vitték.

SZALONIKI. Az elmúlt parlamenti választások során két zsidó képviselő került be önálló listával a görög parlamentbe. 11.000 szavazati joggal bíró zsidó választópolgár közül 8000-en járultak az urnák elé. — Egy konkrét eset kapcsán a görög bíróság kimondta, hogy zsidó családok között a Besz-Din ítéletének jogerős érvénye van.

BERLIN. Thüringia belügyminiszterének rendelete értelmében a jövőben csak keresztény összejövetelek kaphatnak állami engedélyt. — A berlini lengyel követ, Dr Wysocki tiltakozott a német külügyi miniszter nyilatkozatát illetően, a birodalom különböző városaiban élő lengyel zsidókat érő jogfosztások ellen.

TEL-AVIV. Az oroszországi szegény zsidó családok támogatására alakult szervezet az elmúlt héten megtartott gyűlések alkalmával egyedül Tel-Avivban 1000 dollárt hozott fel. — Hivatalos statisztikák szerint az elmúlt évben Palesztinában 5281 zsidó és 34.505 mozlám születési bejegyzés történt. Az elhalálozások száma a zsidók részéről 1746, míg a mozlámok részéről 18.542 volt. — Március 3-án bomba robbant Haifa Wadi Zelib nevű arab város negyedének egyik házában. Egy arab könnyebben megsérült. A rendőrség megtalálta a primitív bomba maradványait, kis bádoggal darabkákra. Bevezették a nyomozást.

GENF. Dr Deutschländer, a Keren-Hatóra központi igazgatója, a napokban Genfben utazott, hogy részt vegyen az itt ülésű leányvédelmi konferencián. Dr Deutschländer egyidejűleg előadásokat is tart Svájc különböző helyein.

JERUZSÁLEM. A „Felesin” arab lap jelentése szerint Akaba Nablusz melletti arab faluban titkos fegyverraktárt fedezett fel a rendőrség. 50 török hadseregbeli bombát, 5 német származású fegyvert, 150 lőpörtyűt és két tizeda dinamitot foglaltak le. Abad El Hamud Abu Mazin nevű arabot a rendőrség letartóztatta. Abu El Hamud házában találták a fegyvereket. A nyomozás folyik. — A központi rendőrség jelent: A tulkeremi kerületi rendőrség értesítése szerint március 2-án éjjel Jehudia zsidó falu haládrójtól 600 méternyire több lövés hangzott el. A lövések arab őrközlő fegyveréből származnak. A rendőrség bevezette a nyomozást. — A rendőrség értesülése szerint az elmúlt pénteken Ros Pina zsidó falu közelében szíriai arabok megtámadták Achmed Haszán Ismail palesztinai arabot. A szíriai rendőrség Haszán Muchmad Al-Haszánt, ki bevallotta, hogy részt vett a támadásban — kiszolgáltatta a palesztinai rendőrségnek. Haszán-Muchmadnál német fegyvert és türes töltényláskát találtak.

NYILTTÉR

Ezuton hozom a nb. közönség tudomására, hogy tavaszi divat-szövet különlegességeim exclusiv mintákban megérkeztek. Miután elsőrendű szabóságom azon kellemes helyzetben van, hogy a legolcsóbb árak mellett is a legkényesebb igényeket kielégítő munkákat tud előállítani, ezért kérem a n. é. közönség minden vételkötelezettség nélküli látogatását és maradok

kiváló tisztelettel

Hackmayer

uriszabó

Oradea, Bémer-tér 3.

MOZI

Városi Színház Mozgó

Egész héten: „Ave Caesar!” Rendes helyekkel.

Teatrul HEYMAN szinkör

Csütörtök: „Szüzek a máglyán.” Főszerepben Bigite Helm és Gustav Diesl

Jón: „Paprikakissasszony,” Gaál Francival.

Megérkeztek
a legújabb modelű
női kalapok a

REGIN

KALAPSZALONBA,
Bazár-épület. (Japport cukrászda mellett.)

Influenzától
megóvja

a
fertőtlenítő
Szent László
loalettszappan

E menorák
Z gyertyatartók,
U serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegy-
szerek,

bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„Tacamul”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6

ZSIDÓ HUMOR

ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

A logikus fejtegetés

Egy ismert rabbi egy valóságos Xanthippet kapott nőül, akinek „Gute” (jó) volt a neve. Amidőn egy izben a felesége éktelen veszekedését végre befejezte így szólt a rabbi: — Vajjon miért hívnak téged Gulenak? Talán azért, mert olyan rossz vagy? De ha valóban így van, akkor miért hívnak téged Schön-nek (szép) is, mikor ugyis olyan rettenetesen csunya vagy? — A rabbi egy kicsit gondolkodott, majd így adta meg önmaga számára a feleletet: — „Ha téged „Schön”-nek hívnának, mert oly csunya vagy, akkor azt hihetnék az emberek, hogy bár csunya, de jó vagy. Azért hívnak tehát Gute-nak, hogy mindenki tudjád, hogy rossz vagy. Viszont azt egy percig sem gondolhatják, hogy rossz vagy, de szép, mert csak rád kell nézni és mindenki látja csunya arculatodat.”

Zsidók az okai

Egy nemzetiszocialista agitátor átrándult egy izben egy cseh faluba, hogy Hitler és a nemzetiszocialista eszme érdekében agitáljon. A jámbor falusi cseh lakosság azonban nem tudott németül és így a munkája nem volt túlságosan eredményes. A falusiak csak bólintgáltak jámboran, de nem értették az egészből egy szót sem. Az antiszemita agitátort ez annyira felbőszítette, hogy így fakadt ki: — Lám ennek is a zsidók az okai... ha a bibliai időkben nem akarták volna a Babel tornyát felépíteni, akkor most csak egyetlen egy nyelv volna és li megértették az előadásomat...

A kiváló ember

Rabbi Isak Elchanan Spektor, kovnói rabbihoz járt egy ember, akinek az volt a szokása, hogy szeretett vallásfilozófiai és talmudi tudásában tetszelegni. És minthogy mindig újra ehez a témához tért vissza, Rabbi Spektor egy izben kijelentette neki: „Tudja uram, valóban milyen kár, hogy Ön nem Majmonidesz kortársa volt”. — „Ugy?” — kérdezte büszkén emberünk, „nos és mi történt volna akkor?” — Ugy bizony kedves kolléga — folytatta a rabbi — ha maga Majmonides kortársa lett volna, akkor ma nekem nem kellene hallgatnom a maga bölcselkedését...

Praktikus megoldás

Egy szegény és jámbor zsidó egy izben ama kérelemmel fordult az Istenhez, hogy ajándékozzon neki 10.000 aranyat. Biztosította azonban a Mindenhalót hogy ennek tizedrészét, azaz kerekén 1000 aranyat jótékony célra fog fordítani. Miután elmondta a kívánságát, még a következőket fűzte hozzá: „Ha azonban nem hinnél nekem, én Teremtőm, akkor kérlek adjál csak 9000 aranyat és az ezer aranyat tartsd vissza és jutasd magad azt jótékony célokra”.

„Zsidóknak tilos a bemenet”

Az alábbi eset még akkor történt, amidőn Hitler még nem volt birodalmi kancellár. Egy berlini zsidót valami jelentéktelen ügyben megidéztek a rendőrségre és minthogy első izben nem reagált a meghívásra, legközelebb elővezetési parancsot adták ki ellene.

— Oh, csak már egyszer uralomra kerülne Hitler — kiáltott fel a zsidó elkecserevedve.

— Mi lenne akkor? — kérdezte csodálkozva a meglepett rendőrtisztviselő.

— Nos akkor minden hivatali ajtóra ki lenne függesztve, hogy zsidóknak tilos a bemenet — mondta az elkecserevedett zsidó, akit akarata ellenére idehurcoltak.

— Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.